

Catalans a l'Alcàrria

No sempre ens ha estat permès de prendre el sol honestament, com qui no fa mal a ningú, sota el recés de roques mil·lenàries, a tocar mateix de fosses

teix, ens vam anar enfilant per camins de conversa alta: una anècdota qual-sevol podia fer-nos-en suggeriment i nogensmens ho va suggerir la relació d'un diàleg tingut a Barcelona amb castellans, en una oficina pública.

El cert és que un xicot, fill autèntic de l'Alcàrria (heus ací el veritable mèrit de l'anècdota viscuda) va iniciar amb goig per la nostra banda un tema bell i profund: allò que d'interès tenia per a ell, castellà, el coneixement de la nostra llengua. «Jo estimo el coneixement de la llengua catalana, puix que és senyal de distinció espiritual que qui convisqui amb catalans, vulgui també estimar allò que és fruit i esforç suprem de forjador, llegat de

timaria de pronunciar amb voluntat tot el significat de les nostres paraules, llibèrrimament sostindria diàleg viu amb qui iniciés de parlar menys dignament de la llengua catalana i en sabria comprendre tota la valor i tota la sonoritat i la simplicitat d'expressió.

Jo vaig estimar del company castellà el seu alt concepte del parlar catalaneso i vaig acollir-li-ho amb desig de donar-li compliment, alhora que vaig lliurar-me a l'esplai mental de pensar per quina mena de màgia política s'esdevenia possible que trobéssim un cas (i molts casos) de comprensió tan adient amb el veritable sentit de germanor, que envorem veure realitat, entre tots els fills d'Espanya; ni vaig saber donar una altra traducció a aquest pensament sió que l'hagués inspirat una convivència amb catalans combatents, alhora amatents a donar un sentit de respecte mutu envers els castellans i d'expressar-los que ja no era possible la vella llegenda d'odis i d'incomprensions després que la República havia reconegut la personalitat política i espiritual del nostre poble, i després que tanta sang de catalans i de fills de les altres terres d'Espanya havia estat vessada i unida en una mateixa lluita i en un mateix anhel de llibertat i de justícia.

PERE PELLICER

(2n. Accésit al Premi d'Anècdota del nostre Concurs)

fetes a posta per alliberar el nostre desig de viure de la metralla homicida. Però llavors ens era permès. Lleu conversa sobre matèries que no tenien cap caire especial per esmentar. Tanma-

preu de la tradició catalana: el català. I va convidar-nos sentidament a què l'n volguéssim donar nocions; i si la sort li permetia de conviscar amb catalans en terminar la guerra ell es-

UNA GESTA

Aquesta fou una gesta gloriosa, per bé que la victòria inicial no fos coronada per un èxit finalment victoriós. Si no va poder afegeir a les terres a les que vivien a l'empàs de les forces lleials, va demostrar el valor, l'heroisme i la capacitat dels soldats que més tard havien de constituir el nostre Exèrcit.

Fou en aquells dies gloriosos en que, amb les armes modernes i abundoses de l'enemic, altres oposàvem el nostre armament escàs, i davant d'un exèrcit organitzat, opo-

els nostres pits d'improvisats guerrillers, amb un ideal que fins aleshores havíem ignorat, sa era una arma, i que desconèixiem, guanyant les més elementals regles d'estratègia militar en aquell temps que, malgrat aquest desavantatge, gairebé amb la sola força del nostre cor vam reconquerir quilòmetres i més quilòmetres de terra aragonesa.

Un diumenge al vespre, una secció del nostre batalló va sortir per a ocupar unes petites caselles entre l'Ermida de Santa Quitèria i la muntanya del Cerro. Al cap de dues hores ja eren al poder, i a la matinada teníem ocupada la muntanya.

Però les forces escasses que havien aconseguit aquesta gesta, esgotades pel cansament i la pluja, sense reforços, havien d'heure-se a retirar-se al Cerro amb dos trens de reforços arribats de Saragossa. La lluita, no obstant, no defallia. Els soldats republicans es batien valentament, superant-se a si mateixos. Durant el dia, el foc de fusell i de metralladora fou intens. Però l'acció va decantar la balança; els soldats feixistes no podien aconseguir la muntanya estrangera. Davant dels nostres soldats defallits queia una pluja de bombes i metralla. A la nit, després d'una resistència valent, vam aprofitar l'oportunitat per a replegar-nos a la lluita havia esdevingut terriblement difícil. Però mentre això succeïa, queia el darret de l'ermida al nostre poder.

A la matinada del dia següent vam poder tornar-nos que les forces que lluitaven al nostre

La defensa del Guadarrama

Eren els primers dies d'hivern. El fred era intens. Els primers claps de neu començaven a emblanquir els afores de la capital castellana.

La neu queia pausadament damunt del nostre cos; tan lentament, que semblava que no gosés tocar-nos per no fer-nos mal; semblava saber que nosaltres estàvem preparats per a la marxa que havíem de fer vers el Pirineu madrileny: el Guadarrama.

Tan gran era l'alegria que sentíem, que ni tan sols ens adonàvem del fred que estava fent. Alegria de poder marxar de la caserna i respirar l'aire d'hivern amb tota llibertat, però, alegria, sobre tot, perquè portàvem el convenciment d'ésser útils a la nostra Pàtria. Ens donaren l'ordre de marxa, i tots nosaltres, el pit ple d'esperança, ens adreçarem a la serra. Dels nostres pits sortien cançons per a alegrar els germans entristits que deixaven la família a Madrid.

—Germans!— els deïem.—Tinguen esperança! Vindrà un dia que tots podrem retornar a les nostres llars i fruit d'aquestes llibertats que avui conquerim amb tant d'esforç.

El nostre pas era decidit, la nostra mirada serena; ens adreçarem coratjosos al poble on havíem de refer-nos del fred intens que sentíem en els nostres cossos, vençuts per la monotonia de tants i tants quilòmetres de carretera nevada: el cap cot pel cansament dels quaranta quilòmetres, arribàrem a Colmenar Viejo. Quina impressió va causar-me aquell poble! Tot cremat, desfet, mort. Quin silenci sepulcral hi regnava! No s'oïa res. De tant en tant el clam dels canons, el crit de la metralladora... I prou... L'espectacle era terrible. Jo no sé què em va passar, ni què vaig sentir... Dintre meu bullia la sang. Els pensaments més extraordinaris afluien al meu pensament. Pensant en l'enemic, que havia desencade-

nat aquella tempesta de sang i de foc, com desitjava sentir dintre meu el tremp i el cofatge d'un heroi!

La nostra actuació va durar uns quants mesos. Quan vam retornar a la base, quin orgull per a nosaltres, catalans, arribar victoriosos a una capital com Madrid, sentint arreu felicitacions i més felicitacions!

El nostre alt comandament va dir-nos:

—Molt bé, minyons. Així es lluita, amb el somriure als llavis i el pensament en el deure. Sont fills veritables del poble català, que tan generosament dona els seus fills i la seva riquesa per la independència d'Espanya.

ANTONI BRUCHS CASANOVES

(1r. accésit al Premi d'Anècdota del nostre Concurs)

